

LAMPROPELTIS TRIANGULUM ELAPSOIDES, DE SCHARLAKEN
KONINGSSLANG.

Door: C.A.P. van Riel, Dr. Struyckenstraat 87,
4812 BB Breda.

Inhoud: Inleiding - De soorten binnen het genus
Lampropeltis - *Lampropeltis triangulum* -
Lampropeltis triangulum elapsoides - Klei-
ne eenvoudige terraria - Mijn exemplaren -
Het kweken - Literatuur.

INLEIDING

In 1981 heb ik reeds met deze mooie fel gekleurde slangen gekweekt. Omdat ik in dat jaar geen kopulaties had waargenomen en ik een zo volledig mogelijk artikel wilde schrijven, nu dan het kweekverslag van 1982. Wat 1981 betreft wil ik alleen vermelden dat van 1 kopulatieperiode (1 week werden de slangen slechts bij elkaar gezet) 2 legsels werden verkregen. Het eerste legsel bestond uit 9 eieren, het tweede legsel uit 6 eieren. Al deze eieren kwamen uit. (Over het voedsel van deze kweek later in dit artikel nog iets).

Voor ik het kweekverslag van 1982 beschrijf, eerst het een en ander over het genus *Lampropeltis* in het algemeen.

DE SOORTEN BINNEN HET GENUS *LAMPROPELTIS*

Van het genus *Lampropeltis* (dat een zéér groot verspreidingsgebied heeft, van zuid Canada tot in het noordwesten van Zuid-Amerika) is *Lampropeltis triangulum* de grootste vertegenwoordiger, met 23 ondersoorten. De soort is de enige die in Zuid-Amerika voorkomt (zie kaart 1).

Hierna volgt de veel bekendere soort, *Lampropeltis*

Kaart 1. Verspreidingsgebied van *Lampropeltis triangulum*.
Uit: Conant, 1975.

gutulus, met ca. 9 ondersoorten. Andere soorten binnen het genus *Lampropeltis* zijn o.a: *Lampropeltis calligaster*, *Lampropeltis pyromelana*, *Lampropeltis zonata* en *Lampropeltis mexicana*. Van deze soorten zijn ook diverse ondersoorten beschreven.

LAMPROPELTIS TRIANGULUM

De nominaat-vorm *Lampropeltis triangulum triangulum* heeft het noordelijkste verspreidingsgebied. Hij komt voor tot in het zuiden van Canada, verder in de Verenigde Staten ten zuiden van de Grote Meren. Deze ondersoort heeft zadelvormige vlekken die bruin-rood van kleur zijn, hij lijkt hierdoor enigszins op *Elaphe vulpina*. Een andere ondersoort met ongeveer gelijke tekening maar nog iets feller van kleur is *Lampropeltis triangulum syspila*, die ook in de Verenigde Staten voorkomt. De meeste andere ondersoorten hebben rood-wit-zwarte of rood-geel-zwarte ringen om het lichaam.

Fig. 1. *Lampropeltis triangulum elapsoides*, adult.
Foto: C.A.P. van Riel.

Biotoop.

Het biotoop van *Lampropeltis triangulum* is zeer uiteenlopend. Sommige ondersoorten komen voor in de Mexicaanse sierra's, zoals *Lampropeltis triangulum nelsoni* en *Lampropeltis triangulum arcifera*. Andere weer in open grasland, pijnboombossen, savannes, prairies en regenwoudachtige gebieden, zoals *Lampropeltis triangulum blanchardi* en *Lampropeltis triangulum abnorma*. Sommige ondersoorten komen voor tot op 3000 meter hoogte. De grootste ondersoorten zijn *Lampropeltis triangulum macropholis* (noordwesten van Zuid-Amerika); deze wordt tot 2 meter lang, en *Lampropeltis triangulum abnorma* (west Guatemala tot noordwest Honduras); deze wordt maximaal 165 cm. Met de kleinste ondersoort te noemen, komen we tegelijk bij de slang waar het in dit artikel over gaat.

LAMPROPELTIS TRIANGULUM ELAPSOIDES

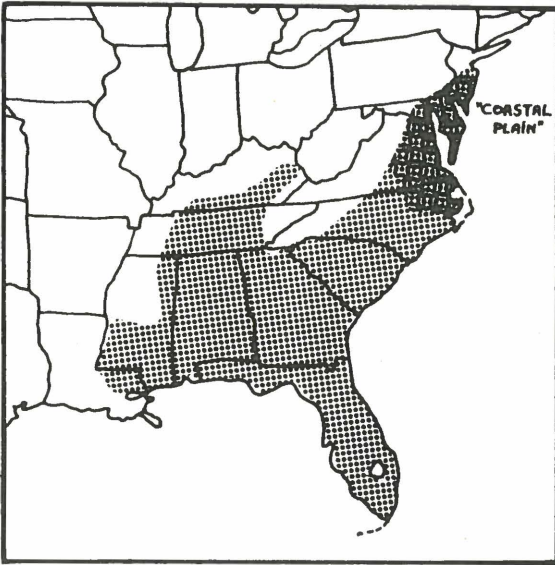
Deze slang is, zoals eerder al vermeld, de kleinste *Lampropeltis triangulum* en tevens de kleinste binnen het gehele genus. Het langste mannetje dat gevonden werd was 55,8 cm, het langste vrouwtje 55,1 cm.

Determinatie/Nomenclatuur.

Supralabiaalschilden 7-7, infralabiaalschilden 8-8 (soms 9-9), preoculaarschilden 1-1, postoculaarschilden 2-2, loreaalschilden 1-1, temporaalschilden 1+1 (1+2), ventrale schubben 152-194, subcaudale schubben 31-51, dorsale schubben 179, aantal dorsale schubbenrijen midden op het lichaam 19, soms 17.

Linnaeus noemde de slang in 1766 *Lampropeltis doliata*. Dit is de eerste naam die ik in de literatuur ben tegengekomen. Achtereenvolgens werden daarna de volgende namen nog voor deze soort beschreven: *Coluber elapsoides* (Holbrook, 1838), *Calamaria elapsoides* (Holbrook, 1842), *Osceola elapsoides* (Baird & Girard, 1853) en *Lampropeltis coccinea* (Cope, 1861). Hierna veranderde de genusnaam in *Ophibolus* (Yarrow, 1883). Door Wright en Bishop kwam de slang in 1916 weer terug onder het genus *Lampropeltis* en dit is dus tot op heden zo gebleven. Alleen de soort- en ondersoortnamen veranderden nog verschillende malen. De soortnaam *doliata* werd (nog vrij recent) veranderd in *triangulum*. *Elapsoides* was vroeger een aparte soort, maar wordt nu dus beschouwd als een ondersoort van *triangulum*.

De scharlaken koningsslang of oostelijke melkslang (in de Verenigde Staten zo genoemd) komt voor van noord Carolina, Tennessee, Kentucky tot zuid Florida en Key West. Westelijk tot aan de Mississippi. (zie kaart 2). Deze slang wordt vaak voor de giftige *Micrurus fulvius* (koraalslang) aangezien; deze slang heeft ongeveer hetzelfde verspreidingsgebied. Bij deze *Micrurus* raken de rode ringen de

Kaart 2. Verspreidingsgebied van *Lampropeltis triangulum elapsoides*.
Uit: Williams, 1978.

gele ringen, de kop is zwart. De volwassen dieren van deze *Lampropeltis* zijn rood-bruin tot scharlakenrood met zwarte en gele ringen (Foto 1). De rode ringen raken de zwarte. De kop is overwegend rood. De pasgeboren slangetjes zijn rood-zwart-wit gebandeerd (Foto 3). De witte bandjes worden later geel. De verwantschap met de nominaatvorm *Lampropeltis triangulum triangulum* is opmerkelijk. Het noordelijkste deel van het verspreidingsgebied deelt *Lampropeltis triangulum elapsoides* met *Lampropeltis triangulum triangulum*. Beide handhaven zich hier goed. Sterker nog, hier komen zelfs kruisingen voor (intergrades) van deze beide ondersoorten. Deze kruising wordt "Coastal Plain Milksnake" genoemd. In het noordwestelijke deel van het verspreidingsgebied schijnt dan nog een kruising van *Lampropeltis triangulum elapsoides* met *Lampropeltis triangulum sypila* voor te komen.

Biotoop/Voedsel.

Lampropeltis triangulum elapsoides komt voor tot

op een hoogte van 300 meter. Ze leven vooral in open pijnboombossen, waar ze zich verschuilen onder los zittend schors van omgevallen bomen, halfvergane boomstronken, en onder de grond, tussen boomwortels.

Deze *Lampropeltis* is vooral bij schemering actief, maar na een regenbui komen de slangen ook overdag te voorschijn en kruipen dan veelvuldig op verharde autowegen. Bij zware regenval of overstroming kruipen de slangen tussen loszittend schors van rechtopstaande dode pijnbomen, iets boven de grond. De eieren worden door deze slangen gelegd in verrotte pijnbomen, en 30 cm onder de grond tussen de wortels.

Het voedsel bestaat in de natuur hoofdzakelijk uit hagedissen (o.a. skinken (*Lygosoma laterale*), *Eumeces*, en *Sceloporus*), maar ook kleinere slangetjes, nestmuisjes, vis, regenwormen en insecten worden gegeten.

KLEINE EENVOUDIGE TERRARIA

De twee terraria die ik gebruik voor *Lampropeltis triangulum elapsoides* zijn precies gelijk. De afmetingen zijn 45x30x45 cm (lxbxh). De beide terraria zijn tegen elkaar aangebouwd (glas op glas). De bodem is van spaanplaat, die gelakt is met zijdeglanslak, de voorkant bestaat uit een glasplaat, die in z'n geheel omhooggeschoven kan worden. De inrichting bestaat slechts uit een boomstronk (schuilplaats) en een klein stenen waterbakje. De temperatuur is het grootste gedeelte van het jaar overdag ca. 26°C, 's nachts 22°C. In beide terraria valt licht van buiten.

MIJN EXEMPLAREN

Ik ben in het bezit van één koppel. Beide slangen-tjes kwamen op 2 februari 1981 in mijn bezit. Het

Fig. 2. *Lampropeltis triangulum elapsoides*. Foto:
C.A.P. van Riel.

Fig. 3. *Lampropeltis triangulum elapsoides*, juv.
Foto: C.A.P. van Riel.

mannelijke is duidelijk zwaarder en langer dan het vrouwtje. Beide dieren gingen direct nestmuisjes die niet ouder zijn dan ca. 6 dagen eten. De kleinste muisjes worden levend opgegeten, de iets grotere muisjes worden eerst gewurgd. Om een idee te geven van hun eetlust in 1982: het mannetje at 27 muisjes en vervelde 8 keer, het vrouwtje at 62 muisjes en vervelde 9 keer. Wanneer de dieren moeten vervellen sproei ik ze een paar maal per dag nat.

De slangen zijn in het terrarium bij schemering en 's nachts actief. Bij storing trillen ze met hun staart en nemen een verdedigingshouding aan, ze bijten echter zelden.

HET KWEKEN

De methode van het kweken met deze slangen is ongeveer gelijk aan die ik met *Elaphe guttata* heb toegepast (Van Riel, 1977).

Het gehele jaar brandt er geen kunstlicht in de terraria, uitgezonderd in de maanden februari, maart en april. Op 1 februari 1982 werden er boven beide terraria gelijktijdig 3 TL-buizen (true-lite, 20 Watt) geplaatst en verder nog 1 gloeilampje van 25 Watt. Deze verlichting liet ik vanaf het begin 16 uur per dag branden. De temperatuur ging door deze verlichting een paar graden omhoog. Beide dieren kregen dus gelijktijdig deze 16 uur licht per dag. Eind maart werden beide slangen erg onrustig en kropen ook overdag door de terraria, het mannetje weigerde toen al een paar weken voedsel. Op 4 april werd het vrouwtje bij het mannetje in het terrarium geplaatst; de kopulaties volgden onmiddellijk. De volgende dag, dus 5 april, werd het vrouwtje weer uit het terrarium van het mannetje genomen en weer terug in haar eigen terrarium geplaatst. Het mannetje is pas half juni weer gaan eten, het vrouwtje at door tot 12 april, vervelde

4 mei (toen was de slang al duidelijk dikker) en op 14 mei werden in een bakje met sphagnum, wat ik in het terrarium had geplaatst, 4 eieren gelegd. Bij deze 4 eieren is het gebleven. Dit was natuurlijk erg weinig ten opzichte van 1981 zoals in het begin van het artikel al werd vermeld. Op 18 mei at het vrouwtje weer, en op 21 juni vervelde ze weer. Zoals bij voorgaande kweken heb ik de eieren uit het terrarium gehaald en deze in een schaalpje gelegd, met op de bodem van het schaalpje vochtig sphagnum, ook boven op de eieren nog vochtig sphagnum. Over dit schaalpje werd een omgekeerde stenen bloempot gezet met hierin een thermometer. De temperatuur werd tussen de eieren op 27-28°C gehouden (dag en nacht). Dit schaalpje met bloempot werd in een plastic aquariumbakje geplaatst, waarin een laagje water van ca. 8 cm stond. Het water werd verwarmd door een aquariumverwarmer met thermostat. Op dit aquariumbakje werd een glasplaatje gelegd, dat een weinig open stond.

Elke dag werden de eieren gecontroleerd, tevens kwam hiermee wat extra verse lucht bij de eieren. Bij een controle op 8 juli zag ik dat de eitjes leeg waren, onder de eieren tussen het sphagnum vond ik de 4 zĳer kleine jonge slangetjes. De ca. 1 gram wegende diertjes werden elk afzonderlijk in kleine terraria geplaatst. Hierin werd een bloempotje (schuilplaats) en een waterbakje gezet, plus wat vochtig sphagnum op de bodem, dit omdat dan de eerste vervelling beter verloopt. Deze eerste vervellingen heb ik helaas niet genoteerd.

Het probleem was nu het voedsel voor deze kleine slangetjes. Nestmuisjes van 1 dag oud waren vĳel te groot. Ik heb het geprobeerd met insecten (onder andere krekels, sprinkhanen en vliegen), en ook met meelwormen en regenwormen. Verder nog met kleine visjes (guppen) en stukjes vlees. Dit werd geen van alle gegeten. De kleinste in de handel zijnde hagedisjes waren ook veel te groot. Muizepootjes die ik aanbood werden ook niet gegeten. Na

een paar weken gewacht te hebben ben ik muizepootjes (van muisjes tot ca. 5 dagen oud) gaan dwangvoederen. Dit werd op de volgende manier gedaan. Eerst werd met een knopsonde het bekje openge maakt, daarna werd het muizepootje in het bekje gestopt, waarna ik met een saté-stokje het muizepootje verder naar achteren duwde. Op deze muizepootjes werd altijd wat vitamine D₃ met calciumlaktat gedaan, een andere keer weer vitamine B-komplex.

Na dit ca. 3 maanden gedaan te hebben (sommige waren toen al verkocht aan andere liefhebbers) werden de muizepootjes zelfstandig door de slangetjes gegeten. De pootjes werden dan in de opening van het bloempotje gelegd.

Dit dwangvoederen, als ook het zelfstandig eten van muizepootjes, zoals ik hierboven beschreven heb, betreft het jaar 1981. De kweek met de vier jonge slangetjes die ik in dit artikel heb beschreven, zijn na ze een paar maal met muizepootjes gedwangvoederd te hebben naar een andere liefhebber gegaan.

Van de kweek van 1981 wil ik verder nog even vermelden, dat op dit moment (begin 1983) door sommige van de slangetjes nu pas eendags-nestmuisjes worden gegeten. De witte kleur van deze jongen is nu ook veranderd in geel, zoals bij de volwassen dieren.

LITERATUUR

Conant, Roger, 1975. A Field Guide to Reptiles and Amphibians of Eastern and Central North America. 2nd Ed. Peterson Field Guide No. 12, Houghton Mifflin Co., Boston. pp. i-xviii, 1-429, pl. 1-48.

Riel, C.A.P. van, 1977. Voortplanting van *Elaphe guttata* in een binnenterrarium met behulp van

een lange lichtperiode. *Lacerta*, Vol. 35 (7):
106-112.

Williams, Kenneth L., 1978. Systematics and
Natural History of the American Milk Snake,
Lampropeltis triangulum. Milwaukee Publ. Mus.,
Publ. Biol. Geol., No. 2: 1-258.

Wright, A.H. & A.A. Wright, 1970. Handbook of
Snakes of the United States and Canada, Vol.
I+II. Comstock Publ. Ass., Ithaca. 4th Pr.
pp. i-xviii, 1-1105.